

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Michala Mazance, JUDr. Petra Příhody, JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **V. N.**, zast. JUDr. Pěvou Skýbovou, advokátkou, se sídlem Brno, Bartošova 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2006, č. j. 56 Az 126/2006 – 25,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2006, č. j. 56 Az 126/2006 – 25, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 21. 4. 2006, č. j. OAM-324/VL-10-ZA09-2006, rozhodl žalovaný tak, že se žalobkyni z důvodu nesplnění podmínek § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona o azylu), azyl neuděluje a že se na cizinku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Správní orgán po provedeném řízení dospěl k závěru, že žalobkyně neuvedla žádnou konkrétní skutečnost, z níž by vyplývalo, že byla ve své vlasti pronásledována z důvodů taxativně uvedených v § 12 písm. a) zákona o azylu, tj. za uplatňování politických práv a svobod, nebo že by měla odůvodněnou obavu z pronásledování pro některý z důvodů vyjmenovaných v ust. § 12 písm. b) téhož zákona. Neshledal podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 13 a § 14 zákona o azylu a dospěl též k závěru, že žadatelka nenáleží k osobám ohroženým skutečnostmi, zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě podané dne 25. 4. 2006, doručené Krajskému soudu v Brně dne 26. 4. 2006, žalobkyně v česky psané části označila oba účastníky řízení a uvedla, že žaloba směřuje proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky,

č. j. OAM-324/VL-10-ZA09-2006, jehož stejnopis přiložila. V rusky psané části, přeložené tlumočnicí jazyka ruského, pak uvedla, že s napadeným rozhodnutím žalovaného nesouhlasí, pro což má vážné důvody, jelikož se účastnila předvolební kampaně prezidenta Ukrajiny a poté, co se při volbě poslanců přidala ke „Straně regionů“, byla morálně ponížena, zavražďena a vystavena fyzické odplatě, když jí byl zapálen byt a čelila neustálým výhrůžkám a urážkám po telefonu. Poté, co se obrátila na policii, nedostala žádnou odpověď, policie je zkorumpovaná a nutila ji aby „stáhla“ své oznámení, což odmítla. Po zapálení bytu bylo jedinou záchranou utéci a požádat o politický azyl, protože situace na Ukrajině je nestabilní a demokracie tam neexistuje. Žalobkyně žádala Krajský soud o zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného.

Usnesením ze dne 11. 5. 2006, č. j. 56 Az 126/2006 – 17, vyzval Krajský soud v Brně žalobkyni, aby ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení usnesení doplnila a upřesnila své podání tak, aby z něho bylo zřejmé, kým je podepsáno a datováno, den doručení nebo jiného oznámení rozhodnutí správního orgánu žalobkyni, označení výroků rozhodnutí, které žalobkyně napadá, označení žalobních bodů, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobkyně napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobkyně navrhuje provést, uvedla návrh výroku rozsudku, s tím, že podání musí být předloženo s potřebným počtem stejnopisů a příloh. Žalobkyně byla poučena, že nebude-li výzvě ve stanovené lhůtě vyhověno, soud řízení o tomto podání odmítne. V odůvodnění usnesení pak krajský soud vyložil, jaké jsou náležitosti žaloby ve smyslu § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s., a sdělil žalobkyni, že její podání, jímž se domáhá přezkumu rozhodnutí správního orgánu, tyto náležitosti neobsahuje; proto ji soud vyzývá k doplnění a upřesnění žaloby v souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s. a poučuje ji v souladu s tímž ustanovením o následcích nevyhovění výzvě.

Žalobkyně na tuto výzvu krajského soudu nereagovala. Krajský soud v Brně poté žalobu usnesením ze dne 31. 8. 2006, č. j. 56 Az 126/2006 - 25, odmítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění usnesení konstatoval, že podáním ze dne 24. 4. 2006 se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného. Uvedla, že má vážné důvody k podání žádosti o udělení azylu, neboť se zúčastnila předvolební kampaně prezidenta Ukrajiny, a když předvolební kampaň přešla do nové fáze - volby poslanců, přidala se ke „Straně regionů“, byla morálně ponížena, zavražďena, vystavena fyzické odplatě. Dále uvedl, že žalobkyně byla usnesením ze dne 11. 5. 2006 vyzvána, aby ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení tohoto usnesení doplnila a upřesnila své podání ze dne 24. 4. 2006 v rozsahu blíže specifikovaném v obsahu tohoto usnesení. Žalobkyně byla poučena ve smyslu ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. a zároveň upozorněna na to, že pokud neodstraní ve stanovené lhůtě vady, jejichž odstranění soud nařídil a jež brání věcnému vyřízení podání, bude citované podání žalobkyně usnesením odmítnuto. Žalobkyně usnesením ze dne 11. 5. 2006 převzala dne 22. 6. 2006 a nejenom, že v dané lhůtě 15-ti dnů ode dne doručení tohoto usnesení nedoplnila a neupřesnila své podání, ale neučinila tak ani do dne rozhodnutí soudu, tj. do 31. 8. 2006. Krajský soud poté citoval ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. a dospěl k závěru, že žalobkyně neodstranila uvedené vady a proto nelze v řízení pro tento nedostatek pokračovat.

Ve včas podané kasační stížnosti ze dne 21. 9. 2006 uvedla žalobkyně (dále též jen „stěžovatelka“), že její kasační stížnost směřuje proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2006, č. j. 56 Az 126/2006 - 25, jímž uvedený soud odmítl její podání ze dne 24. 4. 2006, kterým se domáhala přezkoumání rozhodnutí žalovaného o neudělení azylu. Odkázala na důvody kasační stížnosti tak, jak jsou uvedeny v § 103 odst. 1 písm. a)

až d) s. ř. s. a předně namítala, že Krajský soud v Brně posoudil věc v rozporu s platným právním řádem a že i předchozí orgány, které rozhodovaly o její žádosti, jednaly v rozporu se zákonem o azylu. Zdůraznila, že má reálnou obavu z nuceného opuštění České republiky a následného odjezdu na Ukrajinu, kde jí hrozí vážné nebezpečí z politických důvodů. Vyslovila přesvědčení, že ze strany příslušných orgánů, jež rozhodovaly o její žádosti, došlo k porušení právních předpisů, když tato žádost nebyla projednána zákonným způsobem tak, aby nedošlo k porušení práv upravených v zákoně o azylu. Žádala proto též Nejvyšší správní soud ve smyslu § 107 s. ř. s. o odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí s tím, že současný stav řízení jí může přivodit značnou újmu na právech za situace, kdy by byla nucena vycestovat na Ukrajinu. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud vydal rozsudek, kterým zruší napadené usnesení Krajského soudu v Brně a věc vrátí tomuto soudu k dalšímu řízení. Požádala o ustanovení bezplatného právního zástupce z řad advokátů a o přiřazení tlumočnicka.

Usnesením ze dne 2. 11. 2006, č. j. 56 Az 126/2005 – 47, zamítl Krajský soud v Brně návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce a vyzval ji, aby ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto usnesení odstranila nedostatek své kasační stížnosti spočívající v tom, že není zastoupena advokátem, ačkoliv sama nemá právnícké vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Ke kasační stížnosti stěžovatelky, podané proti tomuto usnesení, zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 27. 4. 2007, č. j. 4 Azs 25/2007 – 77, napadené usnesení a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, když nesdílel jeho závěr o nesplnění předpokladů stěžovatelky pro osvobození od soudních poplatků a tím i závěr o nesplnění podmínek pro ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti ve smyslu ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. Krajskému soudu bylo uloženo, aby řádně znovu posoudil majetkové poměry stěžovatelky a rozhodl o ustanovení právního zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Krajský soud poté usnesením ze dne 28. 5. 2007, č. j. 56 Az 126/2006 – 90, ustanovil stěžovatelce pro řízení o kasační stížnosti proti usnesení téhož soudu ze dne 31. 8. 2006, č. j. 56 Az 126/2006 – 25, zástupkyni – advokátku JUDr. Pěvu Skýbovou, se sídlem v Brně, Bartošova 4. Dalším usnesením ze dne 6. 6. 2007, č. j. 56 Az 126/2006 – 91, pak stěžovatelku vyzval, aby ve lhůtě jednoho měsíce od doručení tohoto usnesení doplnila kasační stížnost tak, aby z ní bylo zřejmé, v jakém rozsahu a z jakých důvodů rozhodnutí napadá a současně ji poučil, že nebude-li této výzvě ve stanovené lhůtě jednoho měsíce ode dne doručení usnesení této výzvě vyhověno, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne.

Stěžovatelka prostřednictvím ustanovené advokátky doplnila podáním ze dne 12. 7. 2007 svou kasační stížnost proti napadenému usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby a předně namítala, že žaloba ze dne 24. 4. 2006 byla projednatelná a uvedený soud ji měl řádně projednat. Dle jejího názoru nebyl důvod k odmítnutí podání, neboť soud měl dostatek podkladů pro rozhodnutí, když kromě žaloby měl k dispozici celý spisový materiál žalovaného, ze kterého byly patrné konkrétní důvody její žádosti o udělení azylu. Poukázala na skutečnost, že se správní orgán dostatečně nevypořádal se zjištěním faktickým informací o zemi jejího původu, které by měly být aktuální a měly by obsahovat údaje o vážném porušování lidských práv. Vytýká správnímu orgánu, že nepřihlédl k jejím osobním důvodům, jež ji vedly k podání žádosti o azyl, zejména když nepřihlédl k tomu, že byla pro svoji aktivní účast k předvolební kampani v prezidentských volbách na Ukrajině v roce 2004 za podporu kandidáta V. J. pronásledována a následně i ve volební kampani před parlamentními volbami v roce 2006 ohrožována a její byt se stal předmětem útoku. Poukázala na to, že poté, kdy se obrátila o pomoc na policii, tato ji poskytnuta nebyla a naopak byla

„přemlouvána ke stažení oznámení“. Dovolávala se důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem, pokud jde o pronásledování ve smyslu ust. § 2 odst. 7 zákona o azylu, dále důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vady řízení, spočívající v tom, že skutková zjištění o jejich osobních poměrech jsou v rozporu s rozhodnutím správního orgánu a soud tento rozpor svým rozhodnutím neodstranil, dovolávala se též písmene d) téhož zákonného ustanovení – jiné vady řízení před soudem, kterou spatřovala v tom, že soud porušil jednu ze stěžejních zásad, neboť jednostranně vyložil zákon v neprospěch žalobkyně a nerespektoval tak rovnost stran, a konečně též písmene e) citovaného ustanovení – tj. nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí žaloby, které mimo jiné spatřovala též v tom, že jí pro řízení před krajským soudem nebyl ustanoven zástupce, takže se nemohla bez znalosti právních předpisů úspěšně domáhat svých práv. Opětovně navrhovala, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatelkou je tvrzen důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., i když v jejím podání jsou též výslovně zmíněny i důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Stěžovatelka napadá usnesení krajského soudu, které je rozhodnutím o odmítnutí žaloby (stěžovatelčina podání, jímž bylo zahájeno řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného), a to z důvodu jeho nezákonnosti. Tato nezákonnost má podle stěžovatelky spočívat v tom, že krajský soud odmítl její podání pro existující vady, bez jejichž odstranění nebylo možno v řízení pokračovat, za situace, kdy takovými vadami podle názoru stěžovatelky její podání ve skutečnosti vůbec netrpělo a bylo ještě projednatelné, zejména s ohledem na to, že stěžovatelka nebylo obeznámená s českými procesními předpisy a neměla v řízení před krajským soudem zástupce.

Další nezákonností mělo být nesprávné posouzení právní otázky soudem ve vztahu k pronásledování ve smyslu příslušného ustanovení zákona o azylu, přičemž soud si zákon vykládal jednostranně v neprospěch žalobkyně a nevzal dostatečně v úvahu, že osobní poměry stěžovatelky v zemi původu jsou v rozporu s rozhodnutím správního orgánu.

Výše popsané důvody kasační stížnosti nasvědčují závěru, že ve skutečnosti je dán toliko důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Tento důvod je totiž ve vztahu k důvodům podle písmene a) až d) téhož ustanovení důvodem speciálním. Je-li dán důvod podle písmene e), vylučuje to důvody podle písmene a), c) a d), neboť nezákonným je rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení v každém případě i tehdy, byla-li v něm soudem nesprávně posouzena právní otázka ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., bylo-li řízení u krajského soudu zmatečné ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., nebo je-li rozhodnutí krajského soudu nepřezkoumatelné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. je u kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o odmítnutí návrhu (na zahájení řízení) nebo o zastavení řízení z povahy věci vyloučen, když se v obou těchto případech jedná sice o rozhodnutí, jímž se řízení před krajským soudem končí, ovšem nikoli o rozhodnutí ve věci samé. Ovšem pouze rozhodnutím soudu ve věci samé lze posuzovat vady řízení před správním orgánem včetně nepřezkoumatelnosti jeho správního rozhodnutí, jak jsou definovány jako důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Ke stěžovatelkou namítané nezákonnosti usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu na zahájení řízení nutno uvést, že soudní řád správní stanoví pro každé podání účastníka vůči soudu určité náležitosti, jež toto podání musí splňovat. Pokud je nesplňuje, upravuje zákon

postup soudu při doplňování náležitostí podání a odstraňování jeho vad. Rovněž definuje další postup soudu a právní následky toho, není-li podání doplněno a vady odstraněny. Náležitosti žaloby v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.) jsou v první řadě zakotveny v ust. § 37 odst. 3 s. ř. s., kde jsou stanoveny obecné náležitosti každého podání adresovaného soudu, vztahující se na všechna řízení podle soudního řádu správního. Další náležitosti podání, nad rámec náležitostí minimálních, jsou pro žalobu stanoveny v § 71 s. ř. s. Podle odst. 1 uvedeného ustanovení musí žaloba kromě obecných náležitostí podání obsahovat označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci, označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy, označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá, žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení navrhuje provést a musí obsahovat též návrh výroku rozsudku. Ať již absence náležitostí obecných (podle § 37 s. ř. s., zejména jeho odst. 3), či absence náležitostí zvláštních, za splnění podmínek ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. (tedy existence výzvy k odstranění nedostatků náležitostí žaloby s poučením o následcích nevyhovění takové výzvě), může vést k odmítnutí podání.

Na rozdíl od krajského soudu je Nejvyšší správní soud přesvědčen, že stěžovatelce je nutno přisvědčit v tom, že její podání (žaloba ze dne 24. 4. 2006), byť z větší části sepsaná v ruském jazyce, vzdor tomu, že byla sepsána bez odborné právní pomoci, obsahovala nejen náležitosti uvedené v § 37 odst. 3 s. ř. s., ale i náležitosti ust. § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Stěžovatelka v žalobě uvedla, kterému soudu své podání adresuje, čeho se žaloba týká (soudního přezkoumání v žalobě přesně označeného správního rozhodnutí žalovaného ve věci žádosti o azyl), kdo je činí (stěžovatelka včetně data narození, uvedení státní příslušnosti i adresy pobytu stěžovatelky), co navrhuje (zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného), přičemž podání bylo stěžovatelkou podepsáno a datováno dnem 24. 4. 2006. Důkazu listinami se stěžovatelka nedovolávala, proto žádné nepřipojila, vyjma kopie napadeného rozhodnutí správního orgánu, z něhož bylo zjistitelné, že bylo vydáno tak, jak stěžovatelka uvedla, tj. 21. 4. 2006, takže bylo zřejmé, že pokud žaloba byla u Krajského soudu v Brně podána dne 26. 4. 2006, byla nepochybně podána včas. Podle názoru Nejvyššího správního soudu však žaloba kromě základních náležitostí podání obsahovala alespoň v nezbytné míře též náležitosti žaloby tak, aby byla soudem projednatelná.

Ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. žalobci ukládá povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizovaná) skutková tvrzení a v témže smyslu též konkrétní právní argumentaci, z níž plyne, z jakých důvodů považuje napadené výroky (výrok) rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Jak již opakovaně judikoval zdejší soud, líčení skutkových okolností přitom nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých (obvyklých) nezákonností, k nimž při vyřizování věcí určitého druhu může docházet, ale musí být individualizovaným, a tedy od jiných skutkových okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Konkretizace faktů dostatečně formulovanými žalobními body je důležitá i pro žalovaného, neboť jedině za předpokladu, že procesní strana svůj přednes dostatečně konkretizuje, umožní druhé straně se k tomuto přednesu vyjádřit. Žalobce je též povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných úkonů či závěrů se správní orgán měl vůči němu dopustit při vydání napadeného rozhodnutí či přímo jeho vydáním a ozřejmit též svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnost. V této souvislosti se nelze spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Žalobce nemůže činit pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spise zachycené tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy. Vyslovené závěry ovšem

neznamenají, že bezvadným žalobním bodem (žalobními body) je pouze takové skutkové tvrzení, které žalobce přesně subsumuje pod určitá ustanovení zákona. Možno zde připomenout závěry Ústavního soudu vyslovené v nálezu ze dne 13. 1. 2000, sp. zn. III ÚS 236/99, podle něhož *přístup, jenž by konkrétní právní argumentaci obsahovou, neobsahující však odkaz na přesně označené ustanovení právního předpisu, považoval k naplnění zásady dispoziční v řízení o přezkoumání zákonnosti rozhodnutí orgánu veřejné správy za nedostatečnou, nutno považovat za přepjatý formalismus, v důsledku čehož je dotčeno základní právo plynoucí z článku 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod*. Žalobce tedy svá konkrétní a dostatečně individualizovaná skutková tvrzení nemusí podřazovat pod přesná ustanovení právních předpisů, neboť i nadále platí, že soud zná právo.

Stěžovatelka (narozdíl od jiných typově obdobných žalob) ve své žalobě neprovedla pouhý výčet různých ustanovení zákona, ať již správního řádu či zákona o azylu, která měl žalovaný podle jejího názoru porušit, ale naopak konkrétně vyličila skutkové okolnosti, které ji vedly se závěrem správního orgánu o zamítnutí její žádosti o udělení azylu nesouhlasit a navrhopvat jeho zrušení. Uvedla, že těmito vážnými důvody je skutečnost, že se účastnila předvolební kampaně Prezidenta Ukrajiny a poté, když tato kampaň přešla do nové fáze – volby poslanců, přidala se ke „Straně Regionů“, byla morálně ponížena, zastrašena a byla vystavena fyzické odplatě. Zapálili jí dům, neustále vyhrožovali a uráželi po telefonu. Když se obrátila na policii, nedostala žádnou odpověď, protože korupce je i tam, naopak ji nutili, aby stáhla své oznámení, což odmítla. Poté, kdy jí byl zapálen byt, bylo jedinou záchranou utéci a požádat o politický azyl, protože situace na Ukrajině je nestabilní a demokracie tam neexistuje. Žádala krajský soud o zrušení napadeného rozhodnutí Ministerstva vnitra.

V takto formulované žalobě podle názoru Nejvyššího správního soudu neabsentují konkrétní skutková tvrzení o nezákonnosti, neboť stěžovatelka konkrétně namítá, která vážné důvody ji vedou k názoru o nezákonnosti rozhodnutí žalovaného o neudělení „politického“ azylu. Byť neuvádí konkrétní ustanovení zákona, ať již předpisu procesního, či zákona o azylu, které měl žalovaný svým rozhodnutím porušit, je ze žaloby patrná též právní výtka – tj. nezákonnost rozhodnutí o neudělení azylu.

Pokud tedy krajský soud shledal, že žaloba stěžovatelky postrádá náležitosti žaloby (v rozhodnutí neuvedl ani, zda má na zřeteli základní náležitosti podání, či speciálně náležitosti žaloby), dospěl k nesprávnému a nezákonnému závěru. I když lze připustit, že žaloba nebyla zcela perfektní a bezvadná, bylo z ní patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje stěžovatelka napadený výrok o neudělení azylu (a tím i na něm závislý výrok o neexistenci překážky vycestování) za nezákonný. Z tohoto pohledu se pak jeví jako nadbytečné usnesení krajského soudu, jímž vyzval stěžovatelku k doplnění podání s tím, že pokud tak neučiní, nebude možno pro tento nedostatek v řízení o žalobě pokračovat. Žaloba byla natolik určitá, že z ní bylo patrné, v jakých ohledech a v jakém rozsahu má soud rozhodnutí žalovaného přezkoumávat a proto nelze nesoučinnost stěžovatelky, která na výzvu soudu nereagovala, pokládat za takové pochybení, pro něž měl krajský soud důvod žalobu odmítnout. Z ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. totiž jako předpoklad možnosti odmítnutí návrhu plyne též podmínka, že soud tak učiní, nebude-li možno v řízení pokračovat. Tato podmínka však v dané věci splněna není. To vše se připomíná bez ohledu na to, že krajskému soudu při doručení stěžovatelčiny žaloby, která byla z převážné části napsána v ruském jazyce, měla vzniknout pochybnost o tom, zda je stěžovatelka schopná pro jazykovou bariéru (neznalost českého jazyka), sama si hájit svá práva v řízení před soudem a měl ji tudíž ve smyslu § 36 odst. 1 s. ř. s. poskytnout poučení o jejích procesních právech a povinnostech v rozsahu

nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěla újmu. Součástí tohoto poučení je v odůvodněných případech (vznikne-li soudu důvodná pochybnost, že účastník není schopen se v soudním sporu orientovat a postupovat adekvátním způsobem), i upozornění na možnost zvolit si zástupce, eventuelně požádat o jeho ustanovení soud. Pokud tak krajský soud neučinil, lze výtku stěžovatelky uvedenou v kasační stížnosti označit za důvodnou.

Právní názor vyslovený Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku je shodný s dosavadní judikaturou zdejšího soudu, neboť Nejvyšší správní soud již ve svém rozhodnutí ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, publikovaném pod č. 534/2005 Sb. NSS konstatoval, že „(...) *jestliže tedy soudní řád správní požaduje, aby žaloba splňovala určité náležitosti, nečiní tak proto, aby krajské soudy formalisticky trvaly na naplnění litery zákona, ale proto, aby žaloba mohla být podkladem právě pro poskytování několikrát zmíněné spravedlivé ochrany veřejným subjektivním právům v rámci soudního řízení. Krajské soudy musí mít tento základní smysl a účel žaloby vždy na zřeteli, a dále si musí zodpovědět otázku, jaký konkrétní smysl a účel má ta která konkrétní zákonem stanovená náležitost žaloby, a podle obsahu (samozřejmě netoliko pouze podle slov) žaloby podané žalobcem posoudit, zda tyto náležitosti splněny jsou či nikoliv. Na žalobu je přitom nutno pohlížet jak na jeden celek; proto nelze jednotlivé náležitosti posuzovat izolovaně. Stejný přístup je třeba volit i při odstraňování vad žaloby, tedy skutečných nedostatků obecných či zvláštních náležitostí žaloby, které brání tomu, aby žaloba mohla být podkladem projednání a rozhodnutí věci. (...) Pokud je namístě vady odstraňovat [např. žalobce neuvádí v žalobě žádné konkrétní výtky vůči napadenému rozhodnutí, ale pouze povšechně cituje ustanovení právních předpisů], pak soud musí žalobce vždy k odstranění těchto vad vyzvat, stanovit mu k jejich odstranění přiměřenou lhůtu, a poučit jej jednak o následcích nesplnění této výzvy, a jednak o tom, jak má vadu odstranit. Toto poučení přitom musí být konkrétní [pouhá parafráze vybraných ustanovení soudního řádu správního je tedy nedostačující] a musí být diferencované v závislosti na individuální charakteristice žalobce, vůči němuž směřuje.“*

Ze všech výše uvedených důvodů shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatelky důvodnou a proto zrušil podle ust. § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadené usnesení krajského soudu ze dne 31. 8. 2006, č. j. 56 Az 126/2006 – 25, a věc vrátil uvedenému soudu k dalšímu řízení, v němž je podle § 110 odst. 3 s. ř. s. soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, vysloveného v tomto rozhodnutí. Krajský soud tudíž žalobu stěžovatelky na základě uvedených žalobních bodů projedná a o věci rozhodne.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. prosince 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu